

SAKSHANDSAMAR
Maria Samudrika Lytomt

VÅR DATO
06.02.2023

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
23/00123-2

DYKKAR REF.
2022/90-42

DYKKAR DATO

Vestland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

Vedtak om tilskot og tilsegn til Vestland fylkeskommune frå statsbudsjettet 2023 og 2024 kap. 1429 post 72 Tekniske og industrielle kulturminne

Vi syner til søknad om tilskot frå statsbudsjettet 2023 kap. 1429 post 72 tekniske og industrielle kulturminne, dagsett 01.11.2022

Søknader om tilskot frå statsbudsjettet for 2023

I statsbudsjettet for 2023 er post 72 Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne på 58,55 millionar kroner. Post 72 har den same økonomiske ramma som i 2022, då ho vart auka med 500 000 kroner. Av årets tilskotspost vart 10 millionar kroner fordelte av Riksantikvaren i 2022 som tilsegn til regionalforvaltninga for 2023. Det står derfor att 48,55 millionar kroner til fordeling i 2023. I tillegg fordeler Riksantikvaren 10 millionar kroner av tilsegnfullmakta for 2024 til regionalforvaltninga.

Den samla søknadssummen inn til fylkeskommunane er på til saman 174 millionar kroner, fordelt på 78 søknader. Dette inneber at søknadene inn til fylkeskommunane er tre gonger større enn ramma til tilskotsposten. Av dette fekk Riksantikvaren søknader frå 11 fylkeskommunar og ein søknad om tiltak på Jan Mayen, på til saman 106 975 990 kroner. Tilgjengeleg tilskot til fordeling i 2023 dekkjer derfor 34% av søknadssummen inn til Riksantikvaren.

Det er også i år ein auke i talet på søknader frå tekniske og industrielle kulturminne utanfor bevaringsprogrammet. Riksantikvaren ser positivt på denne utviklinga. Ein oppgang i talet på søknader bidreg til formålet med posten om å auka kunnskapen om mangfaldet av tekniske og industrielle kulturminne. Dette bidreg også til å synleggjera behova innanfor feltet, samtidig som det legg stadig større press på tilskotsposten.

Riksantikvaren ser fram til meir samarbeid og vidare utvikling av feltet på bakgrunn av arbeidet frå fylkeskommunane med tilskotsordninga i åra som kjem.

Vedtak om tildeling og utbetaling

*Tilskot for 2023 og utbetaling
Riksantikvaren gjev og utbetalar med dette tilskot på
11 000 000 kroner
frå post 72*

*Tilsegn for 2024
Riksantikvaren gjev med dette ei tilsegn for 2024 på
3 300 000 kroner
frå post 72*

*Utbetaling av tilsegn for 2023
Riksantikvaren utbetalar med dette tilsegn for 2023 på
3 000 000 kroner
frå post 72*

Grunngjeving for tildeling

Overordna grunngjeving

Årets fordeling er gjord med bakgrunn i Forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner (FOR-2021-08-13-2509) og Prop. 1 S (2021-2022). Riksantikvarens tilskotsfordeling til regionalforvaltninga og Sametinget skal vera gjennomslutlig, lett forståeleg og godt forankra i politiske føringar og målsetjingar. Vi har derfor utarbeidd ein overordna policy for tilskotsfordelinga, og ein policy for kvar tilskotspost.

Ved fordeling av tilskotsmidlar til regionalforvaltninga og Sametinget skal Riksantikvaren bidra til likebehandling, ved m.a. at alle forvaltningsorgan som har fått inn relevante søknader om tilskot, som hovudregel skal få tilskotsmidlar til fordeling frå Riksantikvaren.

Ved fordeling av tilskot frå post 72 skal fylkeskommunar med representantar frå bevaringsprogrammet for tekniske og industrielle kulturminne blir prioriterte. I den samanhengen spelar talet på anlegg, statusen til anlegga (sett i stand – ikkje sett i stand) og storleik / kompleksitet inn.

Totalt sju fylkeskommunar har anlegg i bevaringsprogrammet og talet på anlegg varierer frå eitt til tre. Fokus på å sikra høvet frå desse fylkeskommunane til å bidra til føreseielege rammer for forvaltning, drift og vedlikehald (FDV-ordninga) ved dei 15 prioriterte anlegga i bevaringsprogrammet jf. Prop 1s (2022-2023), gir stort utslag i fordelinga av tilskot fylkeskommunane imellom.

Vi har gitt tilskot og tilsegn til alle fylkeskommunane som har søkt om dette, i tråd med Riksantikvarens policy for fordeling av tilskot til regionalforvaltninga og Sametinget. Dette betyr at Riksantikvaren har gitt tilskot også til dei fylkeskommunane som ikkje har anlegg i bevaringsprogrammet, med formål om å auka kunnskapen om mangfaldet av tekniske og industrielle kulturminne. Dei fire fylkeskommunane utan anlegg i bevaringsprogrammet har fått eit mykje mindre beløp enn til dei fylkeskommunane som har eitt eller fleire anlegg i bevaringsprogrammet. Dette sjølv om dei fire fylka har hatt ein auke i talet på søknader og

søknadssum frå 2022. Vi gir også eit mindre tilskot til ein søkjar frå Jan Mayen jfr. verkeområdet til forskrifta.

På bakgrunn av ovannemnde har følgjande fylke fått dei høgaste tilskota i årets fordeling: Agder, Innlandet, Viken, Vestland og Vestfold og Telemark. Dette blir gjort på bakgrunn av talet på anlegg i bevaringsprogrammet i desse fylka, og dessutan behov for tilskot til dei fem anlegga som framleis har status «ikkje sett i stand»: Bredalsholmen verft, Klevfos Cellulose- og papirfabrik, Haldenkanalen, Odda smelteverk og Rjukanbanen.

Utover oppfølging av anlegga i bevaringsprogrammet skal årets tilskot bidra til å stimulera til auka bruk av, interesse for og kunnskap om mangfaldet av tekniske og industrielle kulturminne. Riksantikvaren har gitt tilsegn for 2024 med overlegg om at fylkeskommunen kan bruka dette aktivt og strategisk i prioriteringa si av tiltak i 2023 og 2024.

Tilskot til forvaltning, drift og vedlikehald (FDV)

Tilskot til FDV skal bidra til å halda oppe kompetansen og halda oppe/forbetra tilstandsgrada ved dei 15 prioriterte anlegga. På bakgrunn av den generelle kostnadsauken knytt til FDV-poster som straum, materiell og lønnsvekst og resten av presset på post 72, understrekar me at det er ansvaret frå fylkeskommunane å stilla krav til effektiv bruk av tilskot generelt og til FDV spesielt. Ein del av dette bør vera ei grundig vurdering av talet på FDV-stillingar og kva FDV-tiltak det er behov for ved kvart anlegg.

Grunngiving for tilskot og tilsegn til Vestland fylkeskommune

Vestland fylkeskommune har tre anlegg i bevaringsprogrammet for tekniske og industrielle kulturminne: Odda smelteverk, Salhus Tricotagefabrik og Tyssedal kraftverk. Dei to sistnemnde er begge freda og har status «sett i stand» i bevaringsprogrammet. Odda smelteverk er også freda, men har status «ikkje sett i stand» i bevaringsprogrammet. Fylkeskommunen har i tillegg motteke søknader frå 19 andre tekniske og industrielle kulturminne. Dette er det høgaste talet søknader frå andre aktørar, på tvers av fylkeskommunane. Vestland fylkeskommune har og det høgaste søknadsbeløpet totalt, også innanfor bevaringsprogrammet.

Årets tilskot er gitt med mål om å bidra til føreseielege FDV-rammer for dei tre anlegga i bevaringsprogrammet. På bakgrunn av ein auke i talet på søknader inn til fylkeskommunen og store behov ved anlegga i bevaringsprogrammet, spesielt Odda smelteverk, er både årets tilskot og tilsegn til fylkeskommunen auka noko samanlikna med 2022.

Tilsegn for 2024 er gitt på bakgrunn av ønsket frå fylkeskommunen om å sikra føreseielegheit og gjennomføring av større prosjekt, som er i tråd med Riksantikvarens oppmoding for bruk av tilsegn som eit strategisk verkemiddel i tilskotsforvaltninga.

Føringar og retningslinjer ved forvaltning og tildeling av tilskot

Rammene for regionalforvaltninga og Sametinget si forvaltning av tilskot frå post 72 følgjer av Prop. 1 S (2022-2023), Forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner (FOR-2021-08-13-2509) og bestemmelser om økonomistyring i staten. Ved tildeling og oppfølging av statlege tilskot er regionalforvaltninga og Sametinget forplikta til å følgje desse vedtaka.

Dette medfører mellom anna at

- berekning av tilskotsbeløp skal dokumenterast. Dette gjeld tilfelle der tilskota er tildelt ved skjønn og det ikkje er samsvar mellom søknadsbeløp og tildelt beløp.
- informasjonen mottakar sender inn som har betydning for berekning av tilskotsbeløp og tildeling, skal kontrollerast og disse kontrolltiltaka skal dokumenterast.

Regionalforvaltinga og Sametinget kan ikkje ha retningslinjer eller føringar som er strengare enn dei som ligg i statsbudsjettet og tilskotsføreskriftene.

Krav til utrekning av renter for dei einskilde tilskotspostane

Riksantikvaren stiller som krav at renteinntekter opparbeidde frå tilskotsmidlar, og som står på konto hjå regionalforvaltinga og Sametinget, skal disponerast i samsvar med formål og føringar for tilskotsposten dei kjem frå. Regionalforvaltinga og Sametinget skal i rapportering og søknad også kunne gjere greie for kor mykje av ikkje-utbetalte tilskot som er renteinntekter og korleis desse er tenkt disponert.

Tilskota er tidsavgrensa til 3 år

Tilskotet er gjeve for inneverande år, men står til utløpet av det tredje året. Det vil seie at vedtak om tilskot frå statsbudsjettet 2023 kan nyttast ut kalenderåret 2025. Tilskotsmottakar treng ikkje søkje om å få tilskot overført fr eitt år til neste. Etter utløpet av det tredje året fell tilskotet automatisk bort, saman med høve til å be om utbetaling. Dette følgjer av Løyvingsreglementet § 5 *Løyvingsvedtak*.

Opplysningar om regionalforvaltinga og Sametinget sine tildelingar

På bakgrunn av Riksantikvaren sin rapport til Klima- og miljødepartementet om status for dei ulike tilskotsordningane, ber vi om at Regionalforvaltinga og Sametinget, med frist 15. mai, utarbeider og sender til Riksantikvaren ei overordna samanstilling av eiga tilskotsfordeling. Samanstillinga må syne korleis de legg dei statlege føringane for tilskotsordningane til grunn, kva eigne prioriteringar de gjer innafor desse føringane og kva utslag dette får for fordelinga av tilskot. For dei av dykk som har politisk orienteringssak eller handsaming av tilskotsfordelinga er det nok å sende kopi av denne til oss.

Frist for regionalforvaltinga og Sametinget si rapportering til Riksantikvaren

Regionalforvaltinga og Sametinget har frist **1. februar 2024** til å rapportere til Riksantikvaren på tilskot frå statsbudsjettet 2023 kap. 1429 post 71-74 og 79.

Oppdatering av tilstandsgrad i Askeladden

Oppdatert kunnskap om tilstanden til kulturminne og kulturmiljø er viktig for å kunne følgje opp utviklinga av kulturminna, vurdere behovet for tiltak og vurdere resultat av t.d. tilskotsmidlar. Oppgåva med å oppdatere tilstandsgrad i Askeladden er ein naturleg del av arbeidet med tilstandsregistrering og følgjer med forvaltingsansvaret. Vi ventar difor at regionalforvaltinga og Sametinget følgjer opp dette for dei forvaltingsområda og tilskotspostane der tilstand er relevant.

Kontroll med regionalforvaltinga og Sametinget som tilskotsforvaltar

Riksantikvaren og Riksrevisjonen kan kontrollere på staden og hente inn naudsynt dokumentasjon ved kontroll med regionalforvaltinga og Sametinget si forvaltning av tilskotsordninga.

Beste helsing

Linda Lovise Veiby
seksjonssjef

Maria Samudrika Lytomt
seniorrådgjevar

Brevet er elektronisk godkjend

Vedlegg:1

Kontering tilsagn 2023 <i>Til internt bruk for Riksantikvaren</i>			
Konto 8719	Koststed 45	Kap/post 142972	Beløp 3 000 000,-
Innsatsnummer	Prosjektnummer	Avtalenummer 23007200105	
Kontonummer til mottaker 8109 10 71657		Merknad til utbetaling 440309	

Kontering tilskudd 2023 <i>Til internt bruk for Riksantikvaren</i>			
Konto 8719	Koststed 45	Kap/post 142972	Beløp 11 000 000,-
Innsatsnummer	Prosjektnummer	Avtalenummer 23017200105	
Kontonummer til mottaker 8109 10 71657		Merknad til utbetaling 440309	

Kontering tilsagn 2024 <i>Til internt bruk for Riksantikvaren</i>			
Konto 8719	Koststed 45	Kap/post 142972	Beløp 3 300 000,-
Innsatsnummer	Prosjektnummer	Avtalenummer 24007200105	
Kontonummer til mottaker 8109 10 71657		Merknad til utbetaling 440309	